

Szabadság

A Magyar Népi Szövetség
udvarhelymegyei hetilapja

Megjelenik minden kedden reggel
Felelős szerkesztő: Imets János

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Székelyudvarhely, Kossuth-utca 16

A Duna kérdésének új rendezése

A Duna-hajózás új rendszere rövidesen rendezést nyer, A. I. Visinszkij a Szovjetunió kiküldöttének javaslata a Duna kérdésben is visszatükrözi azt a hatalmas fejlődést, amelyet a népi demokráciák a Szovjetunió segítségével e néhány év alatt elértek.

A szovjet javaslat ellentétben a régi dunaegyezménnyel az összes kérdéseket a dunai államok érdekében — az összes többi országok számára a szabad hajózás biztosításával — oldja meg.

A régi dunaegyezmények az imperiálisták diktátumai ma már a múlté, amikor a dunabizottságban a nem dunai államok kiküldöttei voltak többségben. Az új dunabizottság a dunai államok képviselőiből tevődik össze. Csehszlovákia, Magyarország, Jugoszlávia, Románia, Bulgária és a Szovjetunió, azok az államok, melyek a Duna mentén fekszenek rendezik ezután a hajózás ügykezelését, ellenőrzését és biztosítását. A bizottság székhelye Galacon lesz. A Dunatorkolat ügykezelése a Román Népköztársaságra és a Szovjetunióra tartozik, a Vaskapu pedig a Román Népköztársaságra és Jugoszláviára.

Az 1921-es dunaegyezmény, mely a dunamenti kis „boldogtalan” népeit az „oszd meg és uralkodj” elve alapján kiszolgáltatta az imperiálista hatalmak önkényének és önző érdekeinek ma már a történelem lomtárába került, hogy átadja helyét a népek szabad hajózását biztosító és a dunamenti népek érdekeit védő új hajózási egyezménynek.

A vén Duna, mely eddig elválasztotta a népeket, ahogy Ady írja a „Duna vallomása” c. versében: „Mióta ő zugva kivágott, boldog népet sohse látott”, ma összekötő kapocs, s az új dunaegyezmény a kis népek együttműködését készíti elő egy boldogabb holnapra.

Az új közoktatásügyi törvény

Az új közoktatásügyi törvény megjelent a hivatalos lapban. A törvény nem egyszerű közigazgatási intézkedésekről szól, hanem a közoktatásnak alapvető, szerkezeti újjászervezéséről. Az első fejezet kimondja, hogy „A Román Népköztársaságban a közoktatás állami oktatás és nemre, nemzetiségre, fajra vagy vallásra való tekintet nélkül minden állampolgár számára egyenlő jogot képez”.

A közoktatás célja: az írástudatlanság megszüntetése, az elemi oktatás kiszélesítése és demokratizálása, az ifjuság nevelése a népi demokrácia szellemében és az iskolán kívüli nevelés megszervezése. A közoktatás szervezeti felépítése a következő: az iskolázást megelőző

oktatás, elemi oktatás, (7 osztályos iskola), középfoku és felsőfoku oktatás. Az együttélő nemzetiségek iskoláztatása minden fokon anyanyelvükön történik, míg a román nyelvet az első elemi iskolától kezdve tanítják.

Az iskoláztatást megelőző időben az oktatás nem kötelező. Ezt az oktatást 3—7 éves gyermekek számára szervezik meg és napközi otthonokban, óvodákban történik. Az elemi oktatás 7 éves és ingyenes. A négy alsó elemi osztályban a tanítás általános és kötelező. Az elemi iskolákban, a tankönyvek egységei, míg a tanrend nagy vonalakban nyelvi, irodalmi, történelmi, földrajzi, számtani, természettani és

testnevelési ismereteket ad. A nemzetiségi iskolákban tekintetbe veszik azoknak különleges jellegét. Az elemi iskola negyedik osztályától kezdve az iskolákban az orosz nyelvet is tanítják.

A középfoku iskola tartama négy év és négy iskolatípusban folyik: gimnázium, pedagógiai iskola, műszaki iskola és szakiskola. Középfokú oktatásban részesülhetnek mindazok, akik elvégezték az elemi iskolát (7 osztályt) és sikerrel tették le a felvételi vizsgát. A pedagógiai iskolai oktatás célja az óvodák, napközi otthonok és az elemi oktatás tantestületének kiképzése. A műszaki iskolák célja a termeléshez szükséges műszaki személyzet kiképzése. Ezeket az ország különböző központjaiban szervezik, különös tekintettel a Román Népköztársaság szükségleteire. Ezek lehetnek ipari, mezőgazdasági, kereskedelmi, egészségügyi, közigazgatási, stb. természetűek. A tanítási idő 4 év.

A szakiskolák vállalatok mellett működnek. Ezeknek célja képesített szakembereket előkészíteni. Külön törvény szabályozza majd azok megszervezését és működését.

A felsőfoku oktatás kétféle főiskolán folyik: egyetemen és műegyetemen. A felsőfoku iskolák diákjainak létszámát a minisztertanács határozza meg évenként. A tanulás ideje 4—6 év. Főiskolára a gimnázium vagy pedagógiai iskola elvégzése után lehet beiratkozni.

A közoktatási törvény 35-ik szakasza kimondja, hogy az összes felekezeti vagy magániskolák állami iskolákká válnak. Az államosított felekezeti iskolák tanárait az állami tantestületekbe sorolják be, a törvény kihirdetésekor érvényben levő besorolásuknak megfelelően. Mindazokat, akik bármilyen eszközzel meghiusítják vagy megkísérik meghiusítani a felekezeti és magániskolák államosításának végrehajtását, 5—10 évi kényszermunkával és minden vagyonuk elkobzásával büntetik.

Az új közoktatásügyi törvény életbe lépett. A felekezeti iskolák államosítása megtörtént és ezzel a Román Népköztársaság nevelését egységes alapokra helyezték.

A törvény lehetőséget ad azoknak, akik tanulni akarnak, hogy elmaradt tanulmányukat kiegészítsék és előre haladjanak. Az iskolák át-szervezésével gyakorlati iskolák fognak rendelkezésükre állani a tanulmánygyógyoknak és így szakembereink kiképzése megindulhat. Udvarhely

megye természeti kincsekben gazdag, de hogy a kincsek a nép javát szolgálják és hogy a megyében az iparosítás megindulhasson, elsősorban is szakemberekre van szükség.

A törvényt tehát mindenkinek örömmel kell fogadnia, mert nevelésünkben, oktatásunkban új szellem fog megnyilvánulni. A legelső intézményektől a legfelsőig demokratikus lesz az oktatás. A törvény lehetőséget nyújt arra, hogy a művelődési lehetőségektől a multban megfosztott munkások és szegény földművesek gyermekei minél nagyobb számban juthassanak be a legfelsőbb iskolákba is. Így teszi a törvény lehetővé, hogy a népből kiemelkedő értelmiségiek száma szaporodjék s az így felfrissített értelmiségi réteg segítse előrelendíteni népköztársaságunkat. Ez a törvény egyik legfontosabb tényezője a népi hatalom megszilárdításának és a szocializmus felé való haladásunknak.

A törvény értelmében az udvarhelymegyei tanítóképzők is négy felső osztállyal pedagógiai iskolákká alakulnak és ezenkívül Székelyudvarhelyen lesz egy elméleti fiu-lyceum és Székelykeresztúron egy elméleti leány-lyceum. A többi középiskolák műszaki iskolákká alakulnak át.

B. S.

Éleződik az osztályharc a falvakon

Székelyzsombor községben a mezőgazdasági alkalmazottak szakszervezete, melynek vezetői Fülöp Mihály, Orbán Mihály és Kovács János a tavasszal felszólította az egyházakat, hogy az egyházi földek megművelését csak a szakszervezeti tagoknak adják ki.

Az evangélikus pap Rigó János ennek ellenére Jecs András módos gazdának adta ki az egyház földjét megművelésre, aki nem szakszervezeti tag. A szakszervezet vezetősége ekkor felszólította Jecs Andrást, hogy ne művelje meg a földet, mert a szakszervezet egyik tagjának osztotta ki, de Jecs András csak gúnyos megjegyzéseket tett a szakszervezetre s a demokráciára s a földet felszántotta s félig bevetette. Erre az a szakszervezeti tag, akinek a földet kiosztották bevetette a többi részét s megígérte Jecs Andrásnak, hogy visszaadja majd a vetőmagot és ledolgozza neki azt a munkát amit azon a földön végzett s kérte, hogy ne menjen többet arra a földre. Alighogy megjött a kapálás ideje Jecs András hozzákezdett a kapáláshoz, erre a szakszervezet, hogy megelőzze, 33 taggal lement a földre és egy-kettőre megkapálták az egészét.

Ugyanigy a reakciónak a biztatására Varga János és Molnár Mihály lekaszálták a füvet, ami a szakszervezeti tagoknak volt kiosztva. Varga Jánost, aki a szakszervezetnek tagja volt kizárták a szakszervezetből.

A székelyzsombori pap, akiről nem most először ir az uppság, demokrataellenes magatartása miatt és a klikke, mindenhová fordulnak, hogy kijátszhassák a szakszervezetet, de ugylátszik elfelejtették, hogy ma már más világot élünk és hogy harc minden fáradozásért, mert a harc folyik s a szegény dolgozók győzni fognak.

D. R.

Az új vallástörvény

A vallásfelekezetek helyzetét a Román Népköztársaságban a hivatásos lapban most megjelent új vallásügyi törvény szabályozza. Az új vallásügyi törvény biztosítja a lelkiismereti és vallásszabadságot az alkotmány szellemében. Bárki bármilyen felekezethez tartozhat és szabadon gyakorolhatja hitét, ha az nem ellenkezik az alkotmány szellemével, a közrenddel, közbiztonsággal, vagy a közérkölcseivel. A felekezeti gyűlésekből származó cselekedetek, amellyel valamely felekezet szabad vallásgyakorlását akadályozza valaki, büntetést vonnak maguk után.

Vallásos meggyőződéséért, hitéért, vagy hitetlenségéért senkit sem szabad üldözni. Vallásos hite miatt senki sem akadályozható politikai jogainak gyakorlásában, de vallásos meggyőződése senkit sem mentesít a törvény által előírt kötelezettségek alól. Senki sem kényszeríthető arra, hogy valamelyik hitfelekezet szertartásán részt vegyen és valamelyik hitfelekezet kiadásaihoz hozzájáruljon.

A vallásfelekezetek szabadon szervezhetnek és működhetnek, ha szertartásaik nincsenek ellentétben az alkotmánnyal, a közbiztonsággal, közrenddel és közérkölcseikkel. A hitfelekezetek hagyományainak megfelelő alapítványokat, egyesületeket, rendeket és kongregációkat létesíthetnek.

Az elismert hitfelekezeteknek központi vezetősége kell hogy legyen, amely a hitfelekezetet képviseli. A hitfelekezetek csak a nagy-nemzetgyűlés elnöki tanácsának jóváhagyásával működhetnek, alaposan meg-

indokolt esetekben ez a jóváhagyás visszavonható. Az elismertetéshez fel kell mindenik hitfelekezetnek terjesztenie a vallásügyi minisztériumba ellenőrzés és jóváhagyás végett a szervezeti és működési szabályzatát.

Tilos felekezeti alapon politikai párt alakítása. A hitfelekezetek vezetői és lelkeszei román állampolgárok kell, hogy legyenek. A jelenlegi egyházi vezetők csak akkor maradhatnak helyükön, ha a vallásügyi minisztérium javaslatára és a kormány előterjesztésére az elnöki tanács rendeleti uton megerősíti őket hivatalukban. A vezetők kötelesek a Román Népköztársaságra a törvényben előírt szövegű esküvel felesküdni.

Egy püspökséghez átlagosan 750 ezer hívő fog tartozni. A vallásfelekezetek értekezleteket hatósági engedéllyel tarthatnak. A pásztorleveleket és körleveleket közölni kell a vallásügyi minisztériummal. A hitfelekezetek jogi személyiségek. Vagyonuk leltárát beküldik a vallásügyi minisztériumba. Az egyházak fenntartásához szükséges költségeket a hívek önkéntes adományából fedezik. A kongruának nevezett államszolgálatot továbbra is kapják a papok. A vallásfelekezetek az állam ellenőrzése mellett szabadon szervezhetik meg az egyházi személyzet kiképzését célzó oktatást.

Ezek a vallásügyi törvény főbb intézkedései, amelyek biztosítják a teljes vallásszabadságot és az elismert egyházak egyenjogúságát s megadják a lehetőséget arra, hogy az egyházak valóban a nép egyházai válnak.

Mi történik a nagyvilágban?

Kül- és belpolitikai tájékoztató

A külföldi jugoszlávok elítélik a JKP vezetőinek magatartását

A külföldön élő jugoszlávok és ezek között a diplomáciai testület tagjai is azonosítják magukat a Tájékoztató Iroda határozatával. A washingtoni jugoszláv követség 15 tagja megkérdőjelezte Titóék politikáját. A milánói jugoszláv konzul és a konzulatusi alkalmazottak, hogy kifejezzék rosszaságukat a JKP politikájával szemben, állásukról lemondottak.

Golubovics a Jugoszláv Köztársaság romániai követe szintén lemondott állásáról, mert elítéli Titónak és a JK-párt vezetőinek nacionalista magatartását. Titóék már meg is tették a megtorló intézkedéseket a lemondásukat benyújtó diplomataikkal szemben, megfosztották őket jugoszláv állampolgárságuktól.

A külföldön tanuló jugoszláv diákok is elítélik a JKP vezetőinek magatartását és állásfoglalásukat nyílt-leveleiben hozzák a közönség tudomására. Nemrég a Sztálin Akadémia jugoszláv mérnök-hallgatói tették közzé ilyen értelmű nyilatkozatot, most a leningrádi jugoszláv diákok erre vonatkozó levelét közlik a szovjet lapok.

Szakasits Árpád a Magyar Köztársaság elnöke

A Tildy Zoltán lemondásával megüresedett köztársasági elnöki tiszt-

segre a magyar képviselőház nagy lelkesedéssel Szakasits Árpádot a Magyar Doldozók Pártjának elnökét választotta meg. Megválasztása után az új köztársasági elnök azonnal letette a hűség esküt Nagy Imre, a képviselőház elnöke, kezébe.

Első beszédében Szakasits Árpád köztársasági elnök kifejtette, milyen megtiszteltetést jelent számára az a bizalom, amit vele, a jobbagyivadékkal szemben tanúsítottak. Ezután is hű marad ahhoz az osztályhoz, amelybe tartozik — mondotta — és a magyar dolgozókhöz, akiknek sorában élt.

Új miniszterek a magyar kormányban

Szakasits Árpád köztársasági elnök Dinnyés Lajos miniszterelnök javaslatára Rajk Lászlót külügyminiszterre, Kossa Istvánt iparügyi miniszterre és Kádár Jánost belügyminiszterre nevezte ki.

A francia csendőrség bántalmazta a román diákokat

A francia hatóságok a napokban behatoltak egy Páris melletti román iskolába, házkutatást tartottak és a jelenlevőket bántalmazták, majd letartóztatták. Ugyanakkor a párisi rendőrség több román diákot és a román követséget néhány tisztviselőjét is letartóztatta. A párisi román követség és a demokratikus francia sajtó erősen tiltakozott az eljárás ellen.

Togliatti felgyógyult.

Togliatti az olasz kommunista párt főtitkára felgyógyult és elhagyta a kórházat. A világ dolgozói örömmel vették tudomásul, hogy az aljas merénylet nem érte el célját és az olasz munkásság élharcosa rövid üdülés után folytathatja munkáját.

Az Olasz Kommunista Párt felhívása az olasz néphez.

Az Olasz Kommunista Párt felhívást intézett az ország összes demokratikus erőihez, hogy vegyék fel a küzdelmet a reakciós De Gasperi kormánnyal.

A Görög Kommunista Párt teljes-ülése

A Grammosz hegységben tartotta meg a görög kommunista párt negyedik teljes-ülését. A katonai és politikai helyzetet Markosz tábornok ismertette. A háború következtében a görög nemzetgazdaság válságos helyzetbe került. A felszabadított területeken azonban a hiányok ellenére demokratikus népi rendszer épült fel, amely fokozatosan legyőzi az utjába álló akadályokat. A teljes-ülésen elfogadott határozat felhívja a harcosokat, hogy az északpindoszi győzelem után folytassák harcukat a teljes győzelemig.

Palesztina

A fegyverszüneti egyezményt az arab csapatok több helyen megszüntették, támadást intéztek Izrael állam csapatai ellen. Az angol hatóságok is megszüntették a fegyverszüneti egyezményt, mert villámossági anyagokat és rádiófelszerelést szállítottak az egyiptomi csapatoknak.

Izrael állam külügyminisztere közölte Bernadotte gróffal az ENSZ kiküldöttjével kormánya felhívását, hogy kezdjék meg a béketárgyalásokat.

A Finn Kommunista Párt tiltakozik a reakció ellen

A Finn Kommunista Párt Végrehajtó Bizottsága felhívást intézett az ország dolgozóihoz, amelyben ki-

A dolgozó nép érdekét szolgálja a gabonabegyűjtés

V.
A jó termés továbbá a falusi és városi dolgozók azonos érdekeit szem előtt tartó gabonabegyűjtési rendelet már is mutatkozó biztató eredményei a dolgozók ellátása terén jelentős fordulat bekövetkezését tette lehetővé. A minisztertanács elrendelte a kenyérfejadagok mindennapi kiszolgáltatását és felemelését. A kormány elhatározása a Román Munkáspárt kongresszusi határozatának egyik sarkalatos célkitűzését valósítja meg.

Országunk dolgozó millióinak anyagi és szellemi életszínvonala emelésére irányuló erőfeszítéseink gyümölcsét aratjuk le. Most, amikor az ország ujjaépítését végző városi dolgozók mindennap kenyér fejadaghoz jutunk, egyidőben a falusi dolgozóink életszínvonala is emelkedik. A mindennapi kenyér gazdasági előmenetelünk egyik biztosítéka. Az új kenyér-ellátási rendszer augusztus 1-től kezdve lépett életbe. Ezt az alábbiakban ismertetjük:

A bányában dolgozó munkások az „A” jegyesek napi 1 kgr-ra felémelt kenyér fejadagot kapnak. A katonák, hengerművekben és öntődékben dolgozó munkások eddig csak ötször kaptak kenyeret és kétszer málélisztet ezek a „B” jegye-

fejtette, hogy a reakciónak a választásokon nem sikerült meggyőznie a népi demokráciát. Egy újabb sakkhuzása volt a reakciónak Fagerholm jobboldali szociáldemokrata kormányalakítási megbízása. A Fagerholm kormányt csak a reakciók és a jobboldali szociálisták támogatják. Ennek a kormánynak a megalkotása, a kiáltvány szerint, csak azt bizonyítja, hogy a jobboldali szociáldemokraták még szorosabban egyesültek a burzsoá reakcióval és az azt támogató angol-amerikai imperiálista körökkel. Végül felhívja a Finn Kommunista Párt a dolgozókat és a finn népet, hogy olyan demokráta kormányt követeljen, amelyben a népi demokráta is helyet foglaljanak.

Az Egyesült-Államok Kommunista Pártjának kongresszusa

Az Egyesült-Államok Kommunista Pártja most tartja 14. kongresszusát New-Yorkban. Williams Foster a párt elnöke megnyitó beszédében kifejtette, hogy az Egyesült-Államok és a Szovjetunió közötti feszültség miatt szenved a világ. A Szovjetunió békét akar, az Egyesült-Államok iparmágnásai háborút, mert imperiálizmusukat az egész világra ki akarják terjeszteni és ezt a munkásság kizsákmányolásával akarják megvalósítani. Az egész emberiség sorsa attól függ — mondta Foster — hogy az Egyesült-Államok népe hogyan érti meg a nemzetközi politikának ezt a döntő kérdését.

Berlin helyzete

Augusztus 1-én a szovjet katonai hatóságok megkezdték Berlin lakosságának élelmezését. A szovjet övezetben levő üzleteket elégséges, jó minőségű élelmiszerekkel látják el. A nyugati övezetben az élelmiszer-ellátás fokozatosan romlik. A péküzletek szén és liszthiány miatt kénytelenek beszüntetni a munkát. Berlin nyugati övezetében a napokban 482 iparvállalat szüntette meg részben vagy egészben a munkát. A munkanélküliek száma a nyugati városnegyedben 37.000-re emelkedett.

sek. Most mindennap kapnak és nem 530 grammot hanem 700 grammot. A többi osztályba tartozó munkások és tisztviselők hetenként csak négyszer, a dolgozók családtagjai pedig hetenként csak háromszor kaptak ugyanazokat a fejadagokat, amelyeket augusztus 1-től kezdve mindennap kapnak. Ezek a „C” és „D” jegyűek.

A kereskedelemügyi minisztérium rendelkezést adott ki, hogy a dolgozók számára befőzési cukorra a következő cukorpótdagot adják ki a jegyre kiszolgáltattott cukor árának megfelelő áron. Bányászok és hozzájuk hasonló földalatti dolgozó munkások számára személyenként 5 kilót. Nehéz testi munkások számára személyenként 3 kilót. Más csoportokba tartozó munkások számára személyenként 2 kilót. A munkások és tisztviselők 14 éven aluli gyermekeik számára személyenként 3 kilót kapnak. A munkások és alkalmazottak többi családtagjai számára összesen 1 kilót. A falusi lakosság számára személyenként 25 dekát. E tényt kihangsúlyozták azt az óriási különbséget, amely a népi demokrácián országai és az angol-amerikai imperiálisták országai között van.

Időszerű gazdasági kérdések

Az elmúlt tél sok helyen megmutatta, hogy milyen baj van takarmányellátásunkkal. A legnagyobb gondja a gazdának állatai áttelelése volt. Mindenféle, mások számba se jövő póttakarmánnyal igyekezett kint tartani állatait, míg azok zöldhöz jutottak.

Az időjárás szeszélyes volta miatt azonban nehezen fejlődtek a legelő és rétek füvei, a lucerna pedig erélyszerte, így megyénkben is, megcsínylette az április 26-iki fagyot.

Az utóbbi idők csapadék-elosztása megmutatta, hogy a kora-tavaszi zöldtakarmányozás csak ugy oldható meg sikerrel, ha rendszeresen beiktatjuk vetési tervünkbe az őszi takarmánykeverékek természetét.

A jövedelmező állattenyésztés alapfeltétele az év minél hosszabb szakaszán, a nagy tömeget adó zöldtakarmányok etetése, mert ezzel olcsóbbá tehető a takarmányozás és étrendi hatása a vegetációs viz révén kedvező, izletes volta miatt az állatok szívesebben fogyasztják, mint a száraz takarmányt.

Természetesen az „egész éven át zöldtakarmányt” jelszó megvalósítását csak a silótakarmány közbeiktatásával tudjuk megvalósítani, de ha az őszi takarmánykeverék vetését bevezetjük, már április végétől, — Szent György napjától — zöldtakarmánnyal tarthatjuk állatainkat.

Dolgozó földműveseink még mindig idegenkednek az őszi takarmánykeverékek vetésétől, pedig az ezek alapnövényei: ősziborsó, pannonbüköny stb. pillangósvirágúak s így a gyökereiken élő baktérium

(radicola) segítségével a levegő nitrogénját képesek megkötni és így a talajt a legjobb táperőben visszahagyni. Ezáltal kitűnő előveteményűl szolgálnak a búzának es természetükkel mellőzhető a fekete ugar tartása is. De kettős természet alapját is képezhetik s így különösen a kevés földdel rendelkezők takarmánytermő területe növelhető, anélkül, hogy más növény területét csökkenteni kellene. Sokakat a vetőmag beszerzésének nehézsége tart vissza. Ez a kérdés is megoldható minden terület-igénybevétel nélkül és pedig úgy, hogy akár a rozs, akár a búzavetőmag közé pár kg. szöszösbüköny vetőmagot keverünk és így az a búzával együtt beérve, hozzájutunk az értékes vetőmaghoz, egyben tápanyagot (nitrogént) adunk egyidejűleg a buza alá is.

A szöszösbüköny a legalkalmasabb őszi vetésű takarmánynövény mert sem talajban sem éghajlatban nem válogatós. Kitűnően bírja a száraz, hideg, hótakaró nélküli teleket. Egymagában nem célszerű a termesztése. Rendszerint csak rozs-szal keverten vetjük. Kat. holdanként 80—100 kg. keveréket vetünk gabona sortávolságra. A keverékből 10—40 százalék a szöszösbüköny, és a tapasztalat, a helyi viszonyok mutatják a helyi keverési arányt.

Tavasszal együtt fejlődik a rozs-szal, kezdetben lassabban. később erőre kap s a rozs kalászhányásakor bimbózni kezd. Április végén már takarmányozása megkezdhető, 2—3 hétig, amíg virágzása befejezéshez közeledik. A zölden fel nem etetett szöszösbükönny, silózzuk, kitűnő silótakarmány. EMGE

kolhozgazdaság gyakorlati kérdéseivel.

Fontos gyakorlati eredményeket ért el a szovjet növénynevelés mestere Iván Micsurin, akinek munkásságáról mult számunkban számoltunk be. Liszenko akadémikus 1936-ban sikerrel alakította át az ősz-buzát tavasz-buzává, a tavaszi arpat őszi és viszont. A növénynevelés történelmében Cicin akadémikus vetette fel először az évelő buza kitermelésének gondolatát és sikerrel meg is oldotta.

Fontos eredményei a Szovjet mezőgazdasági tudománynak azok az újabb növényfajták, melyeket régebben főleg az éghajlat mostohasága miatt nem termelhetek. Megoldották

a kacsuktermelést. Meghonosították a cukornád, szója, tea termelését. Új gyapot, cukorrépa, gabona-termelő vidékeket létesítettek. Az új növény-félék felülmúlják a külföldi fajtákat. Nagy sikereket ért el a szovjet tudomány a talajvizsgálat, talajjavítás és mezőgazdasági gépesítés terén. A szovjet mezőgazdasági tudomány már eddig is nagy-szerű sikereket ért el és sok ágában az egész világon az első helyre került. Ennek köszönhető, hogy a szovjet mezőgazdaság magabiztosan halad még nagyobb, az egész világon példátlan terméseredmények és ezzel a szovjet föld dolgozóinak egyre magasabb életszínvonalára felé.

B. S.

Közegészségügyi állomást Székelyudvarhelynek

»Hibás dolog inkább törődni a betegekkel, mint az egészségesekkel« mondta több mint 2000 évvel ezelőtt Plátó, a nagy görög bölc. Ez fokozottabb mértékben áll ma, amikor a legtöbb betegségnek ismerjük a kórokozóját és meg tudjuk a betegséget előzni. Hogy egyáltalán ne legyen beteg és betegség azt természetesen sohasem fogjuk elérni. Balesetből, veleszületett hajlamból, a szervezet előregedéséből származó betegségek mindig lesznek. Azonban bizonyos betegségeknek, így a gümőkornak, a vérbajnak, a tifusznak, a vérhasnak, diftériának, maláriának és még sok más egyéb betegségnek, az orvostudomány mai fejlettségét véve figyelembe, már úgy el kellett volna tűnniök, mint ahogy eltűntek a mi vidékünkön a lepra, a pestis, a fekete himlő és a cholera. Hogy ez nem így van annak oka, hogy igen keveset törődünk az egészségesekkel, nem pártoljuk eléggé az olyan intézményeket, amelyeknek főfeladata épen az egészségesek védelme. Pedig az ártalmak megelőzése megközelítőleg sem kerül annyiba, mint egy meglevő betegség gyógyítása.

Három egészségvédelmi intézmény a legfontosabb: a közegészségügyi állomás, az iskolafogászat és az anya, terhesnő és csecsemő védő.

Udvarhely vármegye lakosságának nem kerülne nagyobb megterhelésbe, hogy ezek közül bár az egyik és épen a legáltalánosabb jelentőségű, a közegészségügyi ál-

lomás (Laborator de igienă) működ-hessék. Ez az intézmény u. i. már évek óta szerepel az állami költségvetésben, csak szakember nem akadt hosszú ideig. Több mint fél éve ez a probléma is megoldást nyert és néhány hónap óta az állam már havi ellátmányt utal ki a közegészségügyi állomásnak. Helyiség és berendezés hiánya miatt azonban a közegészségügyi állomás helyett csak kórházi laboratórium működik, ami semmiképpen sem jelenti a kérdés megnyugtató elintézését. A helyiség és berendezés kérdéseinek a megoldása a város és megye lakosságára vár, tisztán az ő anyagi támogatásuktól függ, hogy lesz-e Udvarhely vármegyében hivatását betölteni tudó közegészségügyi állomás, vagy sem?

A közegészségügyi állomás tulajdonképpen tudományos kutató intézet az egészségügy szolgálatában. Főfeladatai közé tartozik exakt laboratóriumi vizsgálatokat végezni a járványos, társadalmi és népbetegségek terjesztőinek a felkutatására, ellenőrizni az élelmiszerek, ivóvíz és italok közfogyasztásra alkalmas voltát, idejében tisztázni az itt-ott váratlanul felbukkanó betegségek természetét és támogatni az orvosokat betegség megállapító, gyógyító és betegség megelőző tevékenységükben. Ugyanilyen segítséget tud nyújtani az állatorvosoknak is. A székelyföldi közegészségügyi állomás különleges feladatát kell, hogy képezze még a borvizek vegyelemzése és a közegészségügy szolgálatába való állítása is. Bizonyos betegségek megelőzésére és gyógyítására oltóanyagok is elkészíthetők a közegészségügyi állomáson (szamárkőhögés, furunkulózis stb.).

A vizsgálati anyag összegyűjtését részben saját maga az intézmény, nagyobb részt azonban a működési területéhez tartozó hatósági-, kórházi- és magánorvosok és egyéb egészségügyi közegek, beleértve az állatorvosokat is, kell hogy elvégezzék. Ez a munkamenet és a tulajdonképpeni cél megkívánja, hogy a közegészségügyi állomás ne tartozzék egyetlen gyógyító intézethez, ne legyen csak kórházi laboratórium. Különálló, alkalmas épületre van szükség, ahol elegendő helyiségben, függetlenül végezheti ez az intézmény valódi hivatásának megfelelő működését.

Székelyudvarhelyen erre a célra egy méreteinél, beosztásánál és elhelyezésénél fogva is igen megfelelő, félig kész épület áll rendelkezésre, az egészségház. Az épület befejezéséhez, vízvezetékkel, villannyal, telefontal stb. való felszereléséhez kb. 1 millió lejre van szükség, ezenkívül még kb. félmillió lej szükség-

Mezőgazdasági tudomány a Szovjetunióban

Lenin, amidőn építő munkára hívta fel a népet, kifejtette, hogy a cári Oroszország gazdaságilag 100 évvel maradt el a kapitalista államok mögött és ebbe az elmaradottságba nem szabad belenyugodni. „Nekünk — mondotta Lenin — ezt a távol-ságot legfeljebb 10—15 év alatt kell befutnunk”. Óriási feladat volt ez, de a Szovjetunió népe megbirkózott vele.

A mezőgazdaság alacsony fokon állott. A technikai felkzerelés nagyon kezdetleges volt. Az októberi forradalom megsemmisítette a nagybirtokos és nagytőkés osztályt. A föld a parasztságé lett. Az állam segítségére volt a parasztszék millióinak, hogy kollektív (közös) gazdaságokba szervezkedjenek. A kolhoz földeken csakhamar megjelentek a modern gépek. Az állam műtrágyával látta el a parasztszékét és minden segítséget megadott, hogy a mezőgazdaság a legmodernebb követelményeknek megfelelően legyen berendezve.

A szovjet-kormány a mezőgazdasági szakemberek tömeges kiképzésére kutató-intézeteket, középfokú mezőgazdasági szakiskolákat, kísérleti állomásokat és mintagazdaságokat létesített. A cári Oroszországban mindössze 122 kísérleti állomás volt, 440 tudományos munkatárssal. Ma a Szovjetunióban 921 mezőgazdasági jellegű tudományos intézet van, ahol mintegy 3000 tudós végez értékes munkát. A Szovjetunió minden köztársaságában van önálló mezőgazdasági intézet. Pl. Örmény-Szovjetköztársaságban 20, Üzbég-Szovjetköztársaságban 36, Azerbejdzsánban 43 mezőgazdasági irányú tudományos intézmény működik.

A tudósok messzemenő támogatást élveznek. Ennek az általános

figyelemnek köszönhető, hogy a szovjet mezőgazdasági tudomány rövid fennállása óta is oly kimagasló eredményeket ért el és fejlődésében a többi államokat felülmulta. Jelenleg a szovjet-tudósok a természet tervszerű átalakításával kapcsolatos új kérdések megoldásával foglalkoznak. Már eddig is jelentős mértékben járultak hozzá a mezőgazdasági tudomány legfontosabb kérdéseinek elméleti megoldásához, de ugyanakkor gyakorlatilag is közelebb hozták a tudományt a

Bözöd az ujjáépítés iramában

Az ország ujjáépítéséért folyó versenyben Bözöd község is eredményesen kivette a részét. Az önként vállalt munkákban a RMP irányításával a MNSz, a Mezőgazdasági Munkások Szakszervezete, az IMSz és a DNSz tagozatok tagjai egymással versenyezve vették ki részüket. A dülőkben három fahidat építettek, 75.000 lej értékű közmunkával. A községben elkészült az új Kádár-híd, ugyancsak 75.000 lej értékű ingyenes közmunkával. Befejezés előtt áll a Küsmőd patakán keresztül épített új fahid, melyhez 55.000 lej értékű önkéntes közmunkával járultak hozzá. Még csak a 2.000 m³ földtöltés elkészítése van hátra, de néhány napon belül ez is elkészül és a fontos hidat a tervek szerint augusztus 11-én már át is adják a forgalomnak.

A falu déli részén egy új utat

nyitottak meg, 118 méter hosszúságban. Az ut megnyitása hét nap alatt, 7000 lej értékű önkéntes munkával történt. Megnyitottak még egy 250 méter hosszúságú új utat is. A Hagymásészka nevű dülőkben egy új itatókutató létesítettek két cementgyűrűvel a legelő barmok részére. Az itt végzett önkéntes munka értéke meghaladja a 3000 lejt. Továbbá 3000 méter hosszúságú önkéntes sáncásást végeztek 15.000 lej értékben, a faluban 50 méter utszakaszt javítottak meg önkéntes munkával, a község háza köré pedig új kerítést és kapukat építettek 9000 lej értékben.

Bözöd község eredményes munkájával megnyerte 1947. május 1-én a járási vándorzászlót és azt 1948. május 31-ig meg is tartotta, kifejezésül annak, hogy az ujjáépítési munkával az élen jár.

ges a közegészségügyi állomás teljes berendezéséhez.

Ha megérti a megye lakossága az ügy fontosságát és minden község csak egyetlen sporttűnépélyt, vagy műsoros estét, táncmulatságot rendezne az összeg előteremtésére, igen rövid időn belül olyan közegészségügyi állomás szolgálna megyénk egészségügyét, mely mintaképpül szolgálhatna a többi megyéknek is. Kérjük tehát úgy az illetékes hatóságokat, mint az egyes községeket, tegyék magukévá ezt a fontos kérdést és segítsék az intézet megvalósítását.

Udvarhely vármegye megyefőnöksége
Vármegyei Számvevőség

Szám: 3625—1948.

ÁRVERÉSI HIRDETMEŒY

Az érdekeltek tudomására hozzuk, hogy 1948. augusztus 17-én 10 órakor a székelyudvarhelyi állatvásártéren az udvarhelyi megyefőnökség nyilvános közvetlen árlejtésen adja el tulajdonát képező 12 éves lovát (kanca).

Az árlejtés a számviteli törvény 88—110. szakaszai, valamint a nyilvános árlejtéseket szabályzó utasítások alapján történik.

Kikiáltási ár 11 000 lej. Garancia 5 százalék.

A költségvetés, valamint a vállalati feltételek naponta megtekinthetők a Megyefőnökség számvevőségi osztályán a 43-as szobában.

Eredménytelenség esetén az árlejtés 1948. augusztus 24-én tartatik meg a fentemlített helyen és időpontban.

Szilágyi Ignác, megyefőnök.

Szilágyi Árpád, vm. szv. főnök.

Tudnivalók az állami vasüzlet nagybani lerakatával kapcsolatosan

A vasüzlet a Federálé helyiségének egy részében van. Egyelőre csak nagybani lerakat (engros), valószínűleg a városban is nyitani fog egy kicsinybeni eladási (detail) üzletet, de ezt csak később.

A vasüzlet főleg falusi, városi szövetkezetek és viszonteladók, kis-kereskedők ellátását szolgálja, azonban intézményeket, hatóságokat is kiszolgál, előbbieket engros utóbbiakat detail áron.

Az áruelosztás a Centrocom-Metal központ útján történik. Az üzemek államosítása után most van folyamatban termelőképeségünk megállapítása és leltározott készletünk elosztása.

A jelenlegi árukészlet, mintegy 8—10 vagon vasáru, melynek egy részét a Federálétól vettük át, más részét pedig Brassóból kaptuk, kb. 3 vagon árut és a gyáraktól közvetlenül is. A raktáron levő készletek eladása után az újabb árukat a gyáraktól közvetlenül kapjuk kevesebb fuvar és kezelési költség folytán az árak is olcsóbbak lesznek, addig is amíg a Centrocom-Metal által megállapítandó és az egész országra nézve egységes árak érvénybe nem lépnek.

Jelenleg egy vagon marószóda, egy vagon elsőosztályú edényáru érkezett Medgyesről, négy vagon cement, (egy már meg is érkezett) egy vagon ráfvas, egy vagon üveg és két vagon vegyes vas-áru van uton.

A legtöbb vasárut korlátlanul, néhányat azonban amíg a termelés annyira fokozódik arányosan elosztva juttatjuk a szövetkezeteknek.

A beérkezett árukról értesíteni fogjuk a szövetkezeteket a »Szabadság« útján. *Igazgatóság.*

Ismerjük meg korunk könyveit

Julius Fucsik: Riport az akasztófa alól

Ne ijedjünk meg, nem ponyváról van szó. A könyv megjelent más címen is: Üzenet az élőknek és ez a cím szerencsésebb volt. A könyv írója a Rude Pravo szerkesztője volt s így a másik cím is indokolt. Ha a címet bírálhatjuk is, maga a tartalma annál kevésbé kritizálható. Csak meghatott szívvel és mély megdöbbenéssel lehet olvasni ezt a könyvet, melyet a szerző a legnagyobb testi és lelki megpróbáltatások között írt.

A könyv elején nevelő, boldog ember arca mond ellent a könyv tragikus címének és ez az ellentmondás végighúzódik az egész íráson.

Julius Fucsik a csehszlovák kommunista párt illegális életének egyik vezető egyénisége, letartóztatása alatt, titokban írt híradásait közli a könyvecske, mely egy emberséges börtönőr jóvoltából került a szerző kivégzése után feleségének kezébe.

A kiállott szenvedéseket Julius Fucsik alig érinti, inkább a szenvedések közben megnyilvánuló emberi magatartásokat figyeli. Szavain keresztül megértjük, mekkora erkölcsi erőt képvisel a Párt szelleme vagyis a proletár-erkölcs. Hűség, kitartás, emberség a legnehezebb időben, emberi erények, lelki nagyság szembehelyezése a hatalom durva erőszakával, a kegyetlen elnyomással.

A legborzalmasabb kínzások nem bosszúvágyat, hanem még fokozottabb emberszeretetet váltanak ki az igazi párttagokból, akik közül a szerző éppen fokozott, derűs életszeretettel tűnik ki. Az áldozatok száza és ezrei nem reménytelenül haltak meg, hanem egy szebb, boldogabb, emberibb jövő reményében, melynek építéséhez bátor haláluk jelentősen hozzájárult.

Voroncov-Veljaminov B.: A világ kezdete és vége

Az Orosz könyv »Népszerű Tudomány«-könyvsorozatában nemrég jelent meg Voroncov-Veljaminov egyetemi tanár »A világ kezdete és vége« című munkája. Mikor és hogyan jött létre a világ? Hogyan keletkeztek a bolygók, csillagok, üstökösök és a föld? Hová visz az égítetek útja a jövőben. Volt-e valóban kezdetük? Lesz-e végük? Ezeket az izgató kérdéseket annyiszor adtuk fel magunknak. Voroncov-Veljaminovnak, a kiváló tudósnek világosan megírt munkájából feleletet kapunk ezekre a kérdéseinkre.

A. I. Oparin: Az élet keletkezése a földön

Hogyan születtek meg a földön az élet legkezdetlegesebb formái? Miből alakultak a növény és állati élet magasabbrendű formái a fejlődés folyamán? Ezekre a kérdésekre ad választ ez az élvezetes megírt mű, mely végigvezeti az olvasót az autogenezis (öncsírázás) sokévszázados, téves elméletétől Rodi, Leeuwenhoek, Pasteur stb. zseniális felfedezésein keresztül, a legújabb tudományos kutatások eredményéig.

Volodin A.: A természet fenséges és ijesztő jelenségei

A viharokat, földrengéseket, vulkánkitöréseket és hasonló pusztító jelenségeket az emberek sokáig büntetésnek tekintették, amellyel magasabbrendű természeti erők sújtják őket. Még ma is sokan vannak, akik hisznek az ilyen babonákban. Nem tudják, hogy ezek a babonák a szegénytelen mult maradványai, amikor az emberek gondolkodását mindenféle tévhitekkel homályosították el s a tudományos igazságok elterjedését meggátolták.

Volodin munkája feltárja a természeti jelenségek igazi okát és ezzel megszabadítja az embert a babonákban való hittől.

Babat G.: A villamosság birodalma

E ragyogóan megírt műben a szerző érdekfeszítően beszél el a villamosság történetét és ismerteti a villamos energia szerepét az emberi társadalom szolgálatában. Ezt az értékes tartalmú könyvet számtalan tájékoztató rajz illusztrálja.

Nemzetköziség és hazaszeretet

I.

Sokféle, tudatlanságon alapuló téves vélemény eloszlátása céljából rá kell mutatni arra, hogy maguk a munkásosztály első nagy tanító mesterei, a tudományos szocializmus megteremtői, Marx Károly és Engels Frigyes is, ugyanakkor, mikor a munkásságot arra tanították, hogy érdekei ellentétben a burzsoázia érdekeivel, minden országban azonosak s hogy a munkásság csak a nemzetközi összetartás jegyében győzhet, egy pillanatig sem tagadták a nemzeti kérdés fontosságát a proletáriátus felszabadító harcra szempontjából. Marx és Engels persze elvetették a nemzeti önzést és a nemzeti elkülönülést. Világos volt előttük, hogy a munkásosztály csak abban az esetben tudja önmagát felszabadítani, ha a nacionalista előfeltételekkel szakít. Ezért nem véletlen, hogy a munkásság, amikor, mint önálló osztály a történelem színpadára lép a nemzetköziség esz-

méjét hozza magával, ugyanugy mint annak idején a burzsoázia a nacionalizmust.

A nacionalizmus a maga idején szükséges és haladó lépés volt, mert kivezette a társadalmat a feudális zür-zavarból és szétdaraboltságából. A népek nemzeti államokba egyesülése a burzsoázia nagy történelmi teljesítménye volt. A polgári nacionalizmus az egységes és önálló nemzeti tömörülés lehetőségét azonban távolról sem biztosította minden népeknek. Sőt akármilyen paradoxonnak is hangzik éppen a nacionalizmus fejlődése folyamán az emberiség egyre jelentékenyebb részét fosztotta meg a nemzeti függetlenségtől, vagy tette ezt a függetlenséget tisztára látszólagossá.

Az utolsó közel 5 évtizedre, az imperiálizmus korszakára éppen az a jellemző, hogy az 5—6 vezető nagyhatalom az egész többi emberiséget maga alá gyűri önálló nemzeti létüknek csupán illúzióját hagyva

nekik. Nemcsak Ázsia, Afrika, elmaradott félvad népei kerültek gyarmati sorba, de magában Európában is több évszázados önálló nemzeti multra visszatekinthető országok váltak ténylegesen a vezető gazdasági nagyhatalmaktól, gazdaságilag és politikailag függő félgymarmatokká.

A polgári nacionalizmus tehát nemcsak nem tudta a nemzetiségi kérdést megoldani, de a nemzetiségi ellentéteket még rendkívül ki is élte. A nemzeti kérdés az utóbbi évtizedek folyamán társadalmunk egyik legérzékenyebb problémája lett, amely a föld kerekégén lakó népek egyre nagyobb részét tartja állandó lázas nyugtalanságban. A polgári nacionalizmus végső elfajulásában a hitleri német rabló imperiálizmusban odáig jutott, hogy egyáltalán tagadta más nemzetek jogát az önállóságra, miközben saját nemzetének az összes többi népek feletti világhatalmát igyekezett biztosítani.

A burzsoázia, mint egy a létét belső és külső elnyomásra alapító osztály, a népeknek nem biztosíthatta a nemzeti szabadságot, nacionalizmusának imperiálizmussá való fajulása szükségszerű és elkerülhetetlen volt. Ha el is tekintünk attól a különben igen fontos tényről, hogy a polgári nacionalizmus szükségszerűen imperiálizmussá fajul, kétségtelen, hogy a saját nemzetünk érdekeiből kiindulva nem lehet a nemzetiségi kérdést az összes nemzetekre kielégítően megoldani.

Csak a nemzeti szűkkeblűség fölé emelkedve, olyan magaslatra, ahonnan az összes nemzetek közös érdekeit áttekinthetjük, azaz csak a nemzetköziség magas vártájáról lehet a nemzetiségi kérdést az összes szabadság- és békeszerető népek közös megelégedésére s ezért tartósan és véglegesen megoldani.

Ennek a történelmi feladatnak a végrehajtása a nemzetköziség szellemében nevelkedett munkásosztályra vár. Miért?

Először azért, mert a proletáriátus az az osztály, amely semmiféle elnyomásban és így a nemzeti elnyomásban sem érdekelt, sőt érdekeik kifejezetten ellentétesek azzal. A kiszákmányolás bármilyen formája elsősorban és legsúlyosabban a proletáriátust érinti, ennek maradéknélküli megszüntetése felszabadulásának nélkülözhetetlen előfeltétele.

Másodszor azért, mert a munkásosztály érdekei a burzsoázia érdekeivel szemben országonként nem ellentétesek, hanem lényegében azonosak. A proletáriátus ezért, amennyiben irányadó befolyást nyer a nemzet életére, ezt a befolyását nem a nemzeti ellentétek szítására, hanem ellenkezőleg a többi néppel való minél békésebb együttműködés megteremtésére használja fel. Ezt az igazságot ma már a történelem is igazolja. Az a ma még egyedülálló ország, amelyben a munkásosztály a nemzet vezető osztálya lett, a Szovjetunió az egyetlen ország, amelynek lakossága páratlanul tarka nemzetiségi összetétel ellenére sem ismer gyűlölködést és külpolitikája mentes az imperiálista törekvésektől. Ez az ország a világ béke főerőssége.

(Folytatás a következő számban.)

Eredményesen működik a DNSz Székelykereszturi járási bizottsága

A Demokrata Nők Szövetségének székelykereszturi szervezete örvedetesen fejlődik és működése demokráciánk kivánalmának mind jobban megfelel. A napokban egy nagyobb szabású közgyűlést rendezett, amelyen 350 tag vett részt. A közgyűlésen időszerű kül- és belpolitikai kérdésekről, gazdasági, kulturális és szociális kérdésekről hangzottak el igen értékes előadások. Megvitaták a helyi szervezeti kérdéseket is. A jelenlevők nagy figyelemmel hallgatták meg az előadottakat és igen sokan szólottak hozzá az egyes kérdésekhez. A közgyűlés tehát igen eredményes és nevelőhatású volt.

Itt említjük meg, hogy a Demokrata Nők Szövetségének székelykereszturi járási bizottsága széleskörű és dicséretre méltó munkát fejt ki népi demokráciánk fejlesztésével kapcsolatosan. Így például vállalta a járás összes községeiben a DNSz-

nek a megszervezését. Ezideig 11 községet szervezett be, az elmúlt vasárnap 4 községben történt meg a beszerzés. Továbbá a Székelykereszturon létesített és a RMP szellemében működő káderiskolában is aktív részt vállalt s nem egy vezető-nő, mint előadó eredményesen munkálkodik. A helyi bizottságnak jóvoltából 5 szegény leány-gyermek nyaralt négy héten keresztül a Brassómezei Cristian községben, ahonnan most tértek haza testben és lélekben gyarapodva. Most ismét 5 szegény fiugyermeket küldtek el nyaralni. A DNSz helyi bizottsága szervezte meg a napközi-otthont is, ahol több, mint 100 gyermek kap naponta ételmezt és jó nevelést, szegénysorsu szülei legnagyobb öröme és meglegedésére.

Székelykeresztur demokratikusan érző lakosságát jóleső érzés és meglegedés tölti el a DNSz-nek ilyen szép és eredményes működéséért.

Továbbképző tanfolyam Udvarhely megye tanárai és tanítói részére

A közoktatásügyi minisztérium népi köztársaságunk iskolahálózatát átszervezésének hatalmas munkája mellett, módját találta annak is, hogy Udvarhely megye oktatásügyének egyik legfontosabb és legsürgősebb kérdését, a tanszemélyzet továbbképzését is biztosítsa.

A tanügyi reformról szóló törvényből látjuk, hogy demokratikus kormányunk, az alkotmány szellemében, a közoktatás egész szervezetét a nép igazi érdekeinek szolgálatába állítja. Hogy az új rendszerű és mindenekfelett új szellemű iskolák rendeltetésüknek megfelelően, a haladást szolgálják, minden téren tökéletesen felkészült tanszemélyzetre van szükségük.

Udvarhely megyének tanári és tanítói testülete a ráváró nevelési feladatok nagy jelentőségét felismerte és önképzését régen megkezdte, felhasználva a könyvtárak új könyveit, a folyóiratokat, a napilapokat, az alapszervezeti-, szakszervezeti-, közművelődésköri- és MNSz gyűléseket, valamint a káderiskolák nyújtotta alkalmakat. Ezen önképzés eredménye a szakszervezet tagjainál

személyenként változik. Más a falusi egytanerős iskola elszigeteltségében élő tanítójánál, mint például a községben dolgozó városi iskolák tanszemélyzeténél.

A közoktatásügyi minisztérium által augusztus 14-25 között rendezendő ingyenes továbbképző tanfolyam hivatott megadni a megye minden nevelőjének az általános utmutatást, lerakni azt a biztos alapot, melyen további komoly tanulással mindenki kiépítheti az idők haladó szellemének megfelelő öntudatos demokráta nevelői egyéniségét.

A vármegye tanársága és tanító-sága régóta várja ezt az alkalmat és örömmel készül a tanfolyamra. Munkakedvét fokozza az a körülmény, hogy minden falusi hallgató részére biztosítva van a teljesen ingyenes ellátás és lakás, senkinek sem kell az ezekhez szükséges pénz családjától elvonnia.

Demokratikus kormányunk áldozatának nagyságát a megye tanszemélyzete kellőképpen értékeli és azt a dolgozók és a Népköztársaság érdekében végzendő lelkiismeretes munkájával viszonzja.

Az első állami üzlet Székelyudvarhelyen

Az állami vas-udvar brassói központja augusztus 3-án kedden nyitotta meg udvarhelyi fiókját, mely egyelőre nagybani eladást eszközöl, de a kicsinybani eladás lebonyolítására is sor kerül a közeljövőben.

Az ünnepélyes megnyitó kedden zajlott le. Már a délelőtt folyamán tömegesen látogattak el a falusi földművesek, hogy szétnézzenek a raktárakban. Az államosított üzemek dolgozói azon biztos tudattal végzehték munkájukat a többtermelés jegyében, hogy minden egyes termékük igazságos elosztás folytán azok kezébe jut, akik a maguk részéről, gabonával, zöldséggel, tojással, tejjel stb. járulnak hozzá az ipari és szellemi dolgozók ellátásához.

A raktár tele van különféle árukkal. A megnyitóra érkezettek még

meg sem tekinthettek mindent, mert kezdődik a megnyitó ünnepély.

A vendégeket Sente Gyula üdvözölte és rövidesen vázolta azt az utat, amelyet a munkás osztály megtett a népi demokrácia élcapatának, a RMP-nak az irányítása mellett. Ezután Leventer brassói központi igazgató üdvözli Udvarhely megye szövetkezeti képviselőit és hatóságait s örömeinek ad kifejezést, hogy Székelyudvarhelyen is megnyithatja az állami vasüzletet. A székelyudvarhelyi állami vasüzlet a brassói főüzlet 8-ik vidéki fiókjá. Ismerteti az állami üzletek célját és reméli, hogy a most megnyitó nagybani lerakat mellett nemsokára megnyithatja kapuit az állami kicsinybani vasüzlet is.

Szilágyi Ignác megyefőnök a me-

gyei hatóságok és a lakosság nevében román és magyar nyelven, Dobos polgármester pedig a város lakossága nevében beszélt. A Nemzeti Nép-Párt nevében román és magyar nyelven Sábau Carol fejezte ki jókívánságait. A DNSz jókívánságait Lukács Jolán tolmácsolta. A Megyei Szaktanács és Szakszervezetek nevében Barabás Sándor elnök köszöntötte az első udvarhelyi állami üzlet megvalósulását. A RMP nevében ifj. Stemmer József mutatott rá arra a helyes utra, amelyen a Román

Munkás Párt halad a szociálistizmus felé vezető úton s amelynek gyakorlati megvalósulását igazolja a most megnyitó állami üzlet is. A szövetkezeti hálózat részéről Kovács László, a MNSz részéről Benedek Sándor, az állami vasüzlet alkalmazottai nevében Gidó Bálint, a vidéki szövetkezetek részéről Kónya Lőrincz beszélt.

Ezután Sente Gyula igazgató mondtott köszönetet a lelkes szakértés ezzel az ünnepélyes megnyitó véget ért s megkezdődött a szövetkezetek kiszolgálása.

Székelyudvarhelyi Demokrata Nők Szövetsége eredményes országépítő munkát végez

A RDNESz udvarhelymegyei bizottságának lendületes szervezése július hó folyamán a falubizottságok megalakításával újabb 44 községet kapcsolt be a nők munkájába.

Megyénkben már 42 napköziotthon működik. Ezekben a napköziotthonokban gondos felügyelet alatt vannak a mezei munkát végző asszonytestvérek gyermekei és nevelésük felkészült ovónők, tanítónők gondoskodnak.

A RDNESz székelykereszturi járási bizottsága annyira megerősödött, hogy önállóan végzi a járás női vonalának munkálatait. Napköziotthonok és egész munkájuk példa lehet megyénk többi községe előtt. Ez azonban nem azt jelenti, hogy többi nőbizottságaink nem mutathatnak fel komoly eredményeket. Ellenkezőleg. Például Szentkeresztbánya nőbizottsága külön gyermek-

nyaralattási akciója, melynek keretében a vasgyári munkások gyermekeinek homoródfürdői nyaralása folyik, igazolja, hogy nőbizottságaink elakarják és eltudják végezni a rájuk bízott feladatokat, megbizonyítva ezzel, hogy adott jogaik alapján erős oszlopai a demokratikus szellemű társadalmunknak.

Hogy minél több asszonytestvérnőnk állhasson be a tartós békéért küzdők sorába, a megyei bizottság irányító iskolákat tartott, amelyeken városi és vidéki testvérnők vettek részt. Ezek a testvérnők a megyei szervező felelős irányítása mellett, már be is kapcsolódtak a végleges járási és megyei bizottságok megválasztása céljából f. hóban tartandó választási-gyűlés előkészítésébe és lelkesen végzik szervező munkájukat.

Az Udvarhelyi Tanítói Szakszervezet fagyalt estje

A Tanítói Szakszervezetben, a tanév befejezésével nem lankadt a munkakedv. Tagjai ott vannak mindenütt, ahol a megye területén a dolgozó nép érdekében munka folyik. Mint a nép fiai és Népi Köztársaságunk szerény, de öntudatos munkásai más foglalkozású testvéreikkel karöltve rakják a jobb és boldogabb népi jövő alapjait. Munkájukon, átmenetileg, a tanítási szünet könnyített és időt engedett sajátmaguk és mások szórakoztatására.

A székelyudvarhelyi és az itt nyaraló tanítók énekkart alakítottak és az július 31-én az Iparos Önképző Egylet kerthelyiségében rendezett műsoros estjükön két négyszólamu dallal mutatkoztak be a város közönségének.

A műsor helyes összeállítása és jól sikerült kivitele élvezetes szórakozásban részesítette a szép számú közönséget. Az estély a szakszervezet román és magyar tagjainak együttműködését tükrözte vissza. Román nyelven Seiler Béla tanfelügyelő, magyar nyelven Zsóka Ambrus szakszervezeti titkár ismertette a Tanítói Szakszervezet hivatását és célkitűzéseit. Sok taps jutalmazta Nedelcu Elena tanítónő román nyelvű szavaltatát. Vass Jenő és Szabó Dénes tanítók vidám páros jelenetét végig nagy derűvel élvezte a közönség. Kissné Halász Julia énekszólójával, Hajdu Erzsébet és Hollosi István zongora és hegedű játékaival, Szabó Ilona zongorajátékával és a táncsoport székely táncjaival emelte az est színvonalát és tette változatossá annak műsorát.

Robátfalva az ujjáépítésben

Lapunk hasábjain rendszeresen foglalkoztunk olyan udvarhelymegyei községek ujjáépítését és többtermelést célzó eredményes munkájával, mely mellett nem haladhatunk el közömbösen. A munka és az eszme, amely Népköztársaságunk dolgozóit és ifjuságát az önkéntes és ujjáépítési munka porondjára hívta, kettős célt szolgál, egyrészt az erősödő Köztársaságunk megerősítése az ujjáépítés eszméi munkája nyomán, melyet a RMP helyes irányítása mutat, másrészt az ifjusági munka megeremterése. Udvarhely megye pedig, igyekszik részét ebből a munkából kivenni.

Legújabbán Kobátfalva község hallat magáról. Amióta államosították a község malmát, mozgalom indult meg a malom villanyának felhasználására, kulturházuk részére. Egészséges gondolat volt ez, hiszen a kulturházban a művelődést és haladást célzó összejöveteleket sok esetben éppen a világítás hiánya akadályozta. Így részesül az államosított kobátfalvi malomból az egész község közönsége, mely fel is használja a lehetőségeket adta alkalmat, művelődési színvonalának fel-emelésében.

Hidakat, utakat javítanak és építenek önkéntes munkával a falu dolgozó földművessége, ifjusága és hogy egészséges sportot üzhessen, egy tekepályát is építettek.

Kobátfalva dolgozói nem elégednek meg az elért eredményekkel, újabb egy népfürdő megépítését vették munkatervbe. A kobátfalvi ifjak a megjavított kulturházban rövidesen nagyszabású előadást fognak rendezni.

Igy dolgozik Kobátfalva öntudatos lakossága a köz és maga érdekében.

A MNSz tagságidij- beszedési versenye

A Magyar Népi Szövetség Udvarhelymegyei Szervezete tagságidij-beszédési verseny keretében a marosmegyei szervezettel vette fel a küzdelmet.

Udvarhelymegye, a Román Népköztársaság legmagyarabb megyéje, illő volna, hogy e versenyből győztesen kerüljön ki. A megyei szervezet vezetősége körlevélben hívta fel a helyi szervezetek vezetőségét a tagságidij hátrálékok és folyótarozások beszédésére és elszámolására. A verseny határideje augusztus 31.

Kérjük a megye területén levő összes tagtestvéreinket ezután is, hogy tagságidij-fizetési kötelezettségeiknek önként, jó szíjjal tegyenek eleget s ezáltal könnyítsék meg a helyi szervezet pénzügyi felelőseinek munkáját.

Csere-diákok

Régi intézmény a csere-diákok intézménye. Régebben azért cserélték ki a családok diákgyermeküket, hogy azok a másik családban idegen nyelveket tanuljanak. Most, hogy Udvarhelymegyében csak egy elméleti fiúlyceum lesz Székelyudvarhelyen és egy elméleti leány-liceum Székelykeresztúron, felvetődik a gondolat, nem volna-e jó a csere-diák intézményt feleleveníteni.

A székelykeresztúri fiúk szülei egy-egy leányt fogadhatnak be Székelyudvarhelyről, míg az itteni lányok szülei a keresztúri fiút fogadhatnak családjukba az iskolaév tartamára. Így mentesülhetnének a szülők a bentlakás és kosztolás óriási költségeitől és gyermekeik családi otthonban nevelkedhetnének.

Az illető iskolák intézményesen is foglalkozhatnának a csere-diák akció megszervezésével.

Vadpirág

Zsufolt ház előtt adta elő az Ifjú Munkás Szövetség a „Vadpirág” c. színművet. Az előadáson meglátszott, hogy gondos, szorgalmas, komoly munka eredménye. Azonban a darab megválasztásában hiba volt. Fel tesszük a kérdést, mit tanult a néző ebből a darabból? A válasz lesújtó.

A darab olyan emberek életével foglalkozik, akik a dolgozó nép életétől nagyon távol állanak. A mese valószínűtlen, tartalmatlan. Sziráki képviselő lelkipróblémája minden normális gondolkodású ember számára nevetséges: szerelmes és ezt maga sem tudja. Egy ügyvéd akinek felnőtt leánya van nem tudja eldönteni magában ezt a kérdést. Továbbá az a tény, hogy a főnök szerelmes irodakisasszonyába és elveszi feleségül mutatja a darab irányzatát, azt akarja bizonyítani, hogy a dolgozó nőnek a szerelmen keresztül kell érvényesülnie. Ez az állítás nem egyéb, mint annak a véleménynek a kifejezése, hogy a nő a férfi játékszere és nem ember.

Tertay grófnő alakja helyesen ábrázolta ugyan a gazdag hölgyek léhaságát és romlottságát, de szerepe olyan izléstelen, erkölcsstelen volt, a táncok pedig olyan visszatetszőek, hogy jogosan tiltakozik ellenük a jóízűség. A darab a falut egy ábrándképnek tünteti fel, mintha a falu csupa falusi kiskirályokból, állatorvosokból, felkötő nemesekből és cselédekből állana. Látszik a darabon, hogy akkor készült amikor a nézők szintén urak voltak.

A tartalom ürességét a szerző gyenge zenével és izléstelenségekkel pótolta. Hogy mennyire helytelen az ilyenszerű giccsek játszása, bizonyítja az a tény, hogy a közönség körében, amelynek a multban nem igen állott módjában jobb darabokat látni, egy ilyen darab is tettszést váltott ki.

A darabot a játék és a rendezés mentették meg. Az egész együttes, a zenészek jó játéka és az egyes szereplők kiemelkedő tehetsége, valamint a szervezés jó munkája. A játék biztató volt és reméljük, hogy ez az együttes továbbra is szorgalmasan fog dolgozni és a jövőben több gondal fogja megválogatni a darabot és munkája a kultúrélet felendítését fogja szolgálni új rendszerünk új szellemében.

Tejellátási közlemény

Julius hó 23-án kelt hirdetésünkben (megjelent a július 27-i számban) közzétett tejellátási tervet a fogyasztó közönség kevés számban való előjegyzése és az ennek következtében származó jelentős költség-többlet elkerülése végett, kénytelenek voltunk megváltoztatni.

Mindaddig, amíg a napi 1000 liter tej állandó fogyasztása nincs biztosítva, az eredetileg tervbe vett pasztörizálást és a kihordást kénytelenek vagyunk mellőzni.

Augusztus 15-től egyelőre naponta 500 liter tejet bocsájtok a városi lakosság rendelkezésére 15-lejes egységáron. A kiosztásra kerülő tejet garantált 3,2% zsírtartalom mellett hozzuk forgalomba, ami biztosítja a tej jó minőségére.

A tej árusítása egyelőre csak a Szabadság-tér 11. szám alatt (Sámson József kereskedő udvarában) levő kiosztóból történik, majd a közeljövőben megnyitandó üzletünk beindítása után, mindkét helyről.

Azok a lakosok, akik biztosítani akarják tejszükségletüket, bármelyik naptól kezdve előfizethetnek a Sámson udvarban levő kiosztóban.

Az előfizetés 10 napnál nem lehet rövidebb.

A tejellátásban nem csak az előfizetők, hanem minden vásárló részesül, azonban csak abban az esetben, ha nem fogyott ki az aznapi készlet.

Egyben közöljük, hogy habár feloldást nyert a vidéki tejbehozatal tiltása, azok a környező községek, amelyek eddig a városi szükséglet fedezésére mentesítve voltak, most kötelezve lettek a tejbeszolgáltatásra, ami a tejbehozatal komoly csökkenését fogja eredményezni. Ezért kérjük városunk lakosságát, hogy saját érdekében gondoskodjon a tejszükséglete biztosításáról, amit legkönnyebben a Romlacta tejosztójában való előfizetéssel oldhat meg. Székelyudvarhely, 1948. aug. 7.

ROMLACTA kirendeltsége.

Pályázati hirdetés.

A Román Nemzeti Bank-ügynökségek újabb tisztviselőket alkalmaznak. Pályázhatnak: 1. Akik kereskedelmi iskolai végzettséggel rendelkeznek. 2. Akik a 45 éves kortól még nem haladták meg. 3. Elsősorban férfiak pályázzanak. A pályázni óhajtok azonnal adják be a Nemzeti Bank fiókjához címzett pályázatukat a MNSz udvarhelymegyei szervezetehez. Az MNSz vezetősége.

Nyomatott az „UMGISz” könyvnyomdájában Székelyudvarhelyt.

Homoródfürdő megélenkült

A végre tartósnak mutatkozó, szép nyári idő megérkezéssel megélenkült az élet Homoródfürdőn is. A gazdátlanul hagyott villák nagy részét a RMP és a különböző szakszervezetek, leltározva lefoglalták, kitakarították, rendbehozták és kiáltták üdülésre valóban rászorult tagjaiknak. Ma már munkában fáradt testi és szellemi dolgozók gyűjtik az új munkaerőt és kedvet Homoródfürdő fenyőillatú levegőjében. Közben naponta érkeznek kirándulók, átfutó vendégek is, akik a fürdő szállodavendéglőiben megszálló-helyet, jó háziasszonyok vacsorát kaphatnak, sőt amint megtudtuk, Barkóczyék készséggel vállalták és vállalják azt is, hogy kiránduló társaságok magukkal hozott ételneműt szerény díjazásért konyhájukon izletesen elkészítsék.

Nem volna ez a futólag vázolt kép teljes, ha belőle a legderűsebb részt kifejtjük, a gyermekeket, különösen a napközi otthon felváltva itt nyaraló gyermekcsoportjait, amelyek gondos felügyelet mellett játszadoznak a napsütötte oldalakon, vidám énekszóval sorban vonulnak el a fürdő ösvényein, a felnőtteknek is örömet szerezve a maguk ártatlan örömeinek a megmutatásával, azzal, hogy napról-napra szinte szemlátomást erősödnek és színesednek, a jövővel is okosan törődő demokratikus szellem előrelátásából és gondoskodásából.

Jól sikerült

műsoros fagyaldélután rendezett a PTT szakszervezet városunkban f. hó 7-én 5 órai kezdettel, a Barkóczy féle kerthelyiségben. A műsor könnyű, kellemes és szórakoztató látvány volt. Különösen a gyermekszámok tűntek ki. A spanyol-táncban szereplő Burján E. kislány kecses és felejthetetlen élményt nyújtott. A műsort szórakoztató cigányzene és kitűnő tejszínhos fagyalt követte.

A bevételt a posta szakszervezet az Egészségügyi Minisztérium által adományozott üdülő-villa rendbehozatalára fordítja.

Pályázati hirdetés

Udvarhely-vármegyei képzőművész közösség a Haáz Rezső tanár által megtervezett és a belügyminisztérium által elfogadott műemléket kiégyészíteni kívánja négy szoborral, melyet a műemlék négy oldalán helyezni kell. Teleky József tanár, képzőművészeti felelős indítványára e négy életnagyságú szimbólikus szobor megtervezésére a vármegye pályázatot hirdet az udvarhelymegyei szobrászok között. A pályamunkákat egy 170 cm-es nagyságú szobor 1/4-es nagyságában kell megoldani. (42 cm.) A pályanyertesek külön díjban nem részesülnek, hanem megkapják a szobor kivitelezését természetes nagyságban. A szobrok különböző gondolatokat fejezzenek ki, elsősorban a Szovjetunió győzelmét a fasizmus fölött és a szabadságot. A pályázat határideje 1948 szept. 30.

A pályázatokat a Művészeti és Tájékoztatásügyi Minisztérium udvarhelymegyei tanácsához, (vármegyeház II. em.) kell beadni, ugyancsak mindenemű felvilágosításért oda lehet fordulni.

Kovács D. tanácsos.

Marószóda kg. lei 60 szabad áru
UMGISz szövekezet

SPORT

Labdarugás.

Szombaton az UMTE labdarugócsapata vendégül látta a marosvásárhelyi RATA NB I. csapatát. A kitűnő formában levő RATA 6:1 arányú győzelmet vívott ki. Az első félidőben az UMTE több helyzetet hagyott kihasználhatlanul és így a második félidőben már nem javíthatott az eredményen. Mindenesetkézőnségünknek szép sporteseményben volt része.

Auto-Sport—KARES 10:5

Hatalmas küzdelemben, szép játékkal fölényesen győzött az Auto-Sport a román bajnokcsapat fölött.

Figyelem!

Az UMTE vezetősége már jóelőrefel hívja városunk sportpártolói figyelmét, hogy augusztus hó folyamán, előreláthatólag augusztus hó 22-én, fennállásának 20. éves jubileumát fogja megünnepelni.

Az előkészületek már folynak, a programról legközelebbi számunkban bővebben fogunk beszámolni és falragaszok útján adunk részletes tájékoztatást.

Székelykeresztur Sportja.

Női kézilabda: SzMSE—Autó-sport 3:0 (1:0). Góldobók: Sipos, Kiss, Walter.

Férfi kézilabda: SzMSE—Autó-sport II. 5:4 (3:2). Góldobók: Ugron 2, Keul, Varró, Elekes illetve Gotthárd 2, Danis, Kosztolányi. Játékvezető: Kiss Károly, aki hozzá nem értéssel vezette a mérkőzést.

Football: Udvarhelyi öreg fiúk—keresztúri öreg fiúk 2:2 (0:1). Góllövők: Metz, Csifó illetve Kiss 2. Udvarhely az utolsó percben egyenlített.

A házbér-adót augusztus végéig kell befizetni. A házbérek után fizetendő 26 és 40 százalékos adót illetve különleges adót a július—szeptemberi évnegyedre augusztus hó folyamán kell befizetni. Aki idejében nem tesz eleget fizetési kötelezettségének, büntetésben részesül.

Köszönetnyilvánítás. A szabóipartársulatnak, valamint mindazoknak, akik felejthetetlen feleségem elhunytá alkalmával mérheterlen fájdalommat részvétükkel vagy virággal enyhíteni igyekeztek, hálás köszönetet mondunk *A gyászoló Derzsi Simon és családja.*

Megjelent a „Marx Tökéje” című mű magyar nyelven.

x **Felveszek** egy 16—17 éves fiút kéményseprő inasnak. Antal József, Rákóczi-út 13. 2—3.

x **Schunda-cimbalom** egészen jó állapotban eladó Tordátfalván Istvánffy tanitónál. 2—3

x **Több méh család** országos kaptárban fiatal anyákkal eladó Rether János tanitónál Székelyzsombor. 2—2

x **Táskairógép**, férfi és női kérekpár sürgősen eladó. Sántha, Kossuth-u. 40. 1—2

x **Varródába** tanulót felveszek. Csaperlikné, Székelyudvarhely, Petőfi-utca 7 szám.

x **Elköltözés** miatt eladó egy festett hálószoba butor, szolon, 1 drb. hármasszemes láda és több más dolog. Érdeklődni lehet Szabó Józsefnél, Mihály-udvar 2 szám.

x **Eladó** a Kadicsfalvi-utca 5 sz. alatti házas belsőség. Érdeklődni lehet Czikmántori Ottó tanárnál Malom-utca 27 sz.